

תעסוקת גברים תכניות מעבר מהתיכון להשכלה ותעסוקה

טיוטא

אסף גבע, נג'יב עמריה
אגף הכלכלנית הראשית, משרד האוצר

ד"ר מריאן תחאוכו, ד"ר טלי לרום, קיריל מושקלב
מכון אהרן למדיניות כלכלית, המרכז הבינתחומי הרצליה

6 באפריל 2021

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל



משרד האוצר
Ministry of Finance

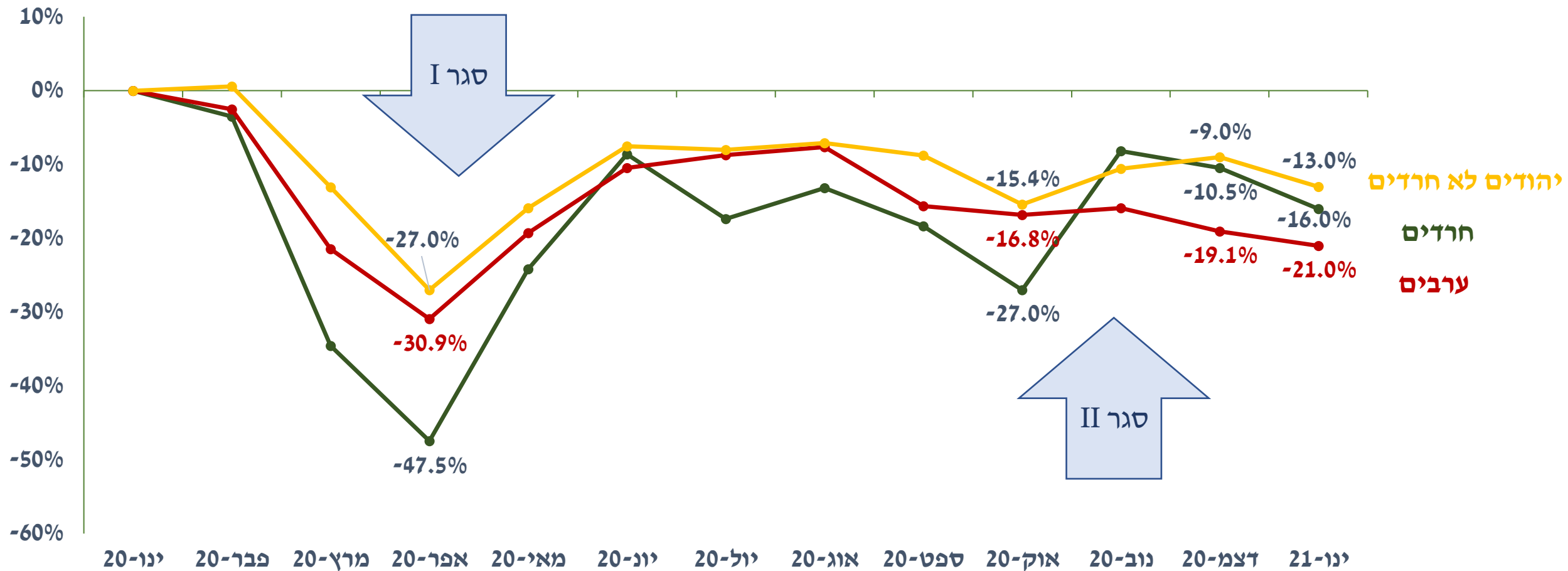


אגף
הכלכלן הראשי



ההתאוששות של הגברים הערבים ביציאה מהסגרים איטית יותר בהשוואה לחרדים וליהודים שאינם חרדים

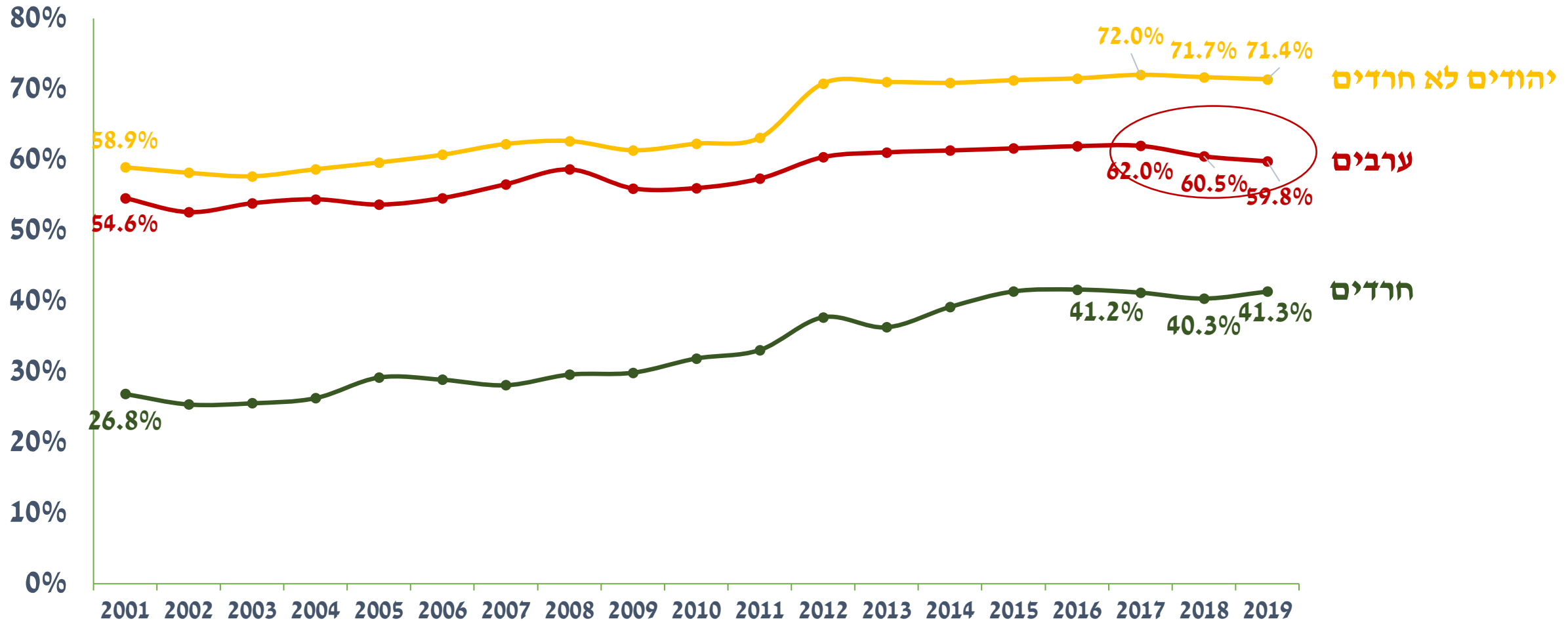
שיעור השינוי בשיעור התעסוקה של גברים בני 15+ לפי קבוצות אוכלוסייה בהשוואה לינואר 2020



מקור: למ"ס, עיבודים לנתוני סקר כוח אדם
מועסקים לא כולל עובדים בחל"ת

הירידה בתעסוקת הגברים הערבים החלה טרום המשבר

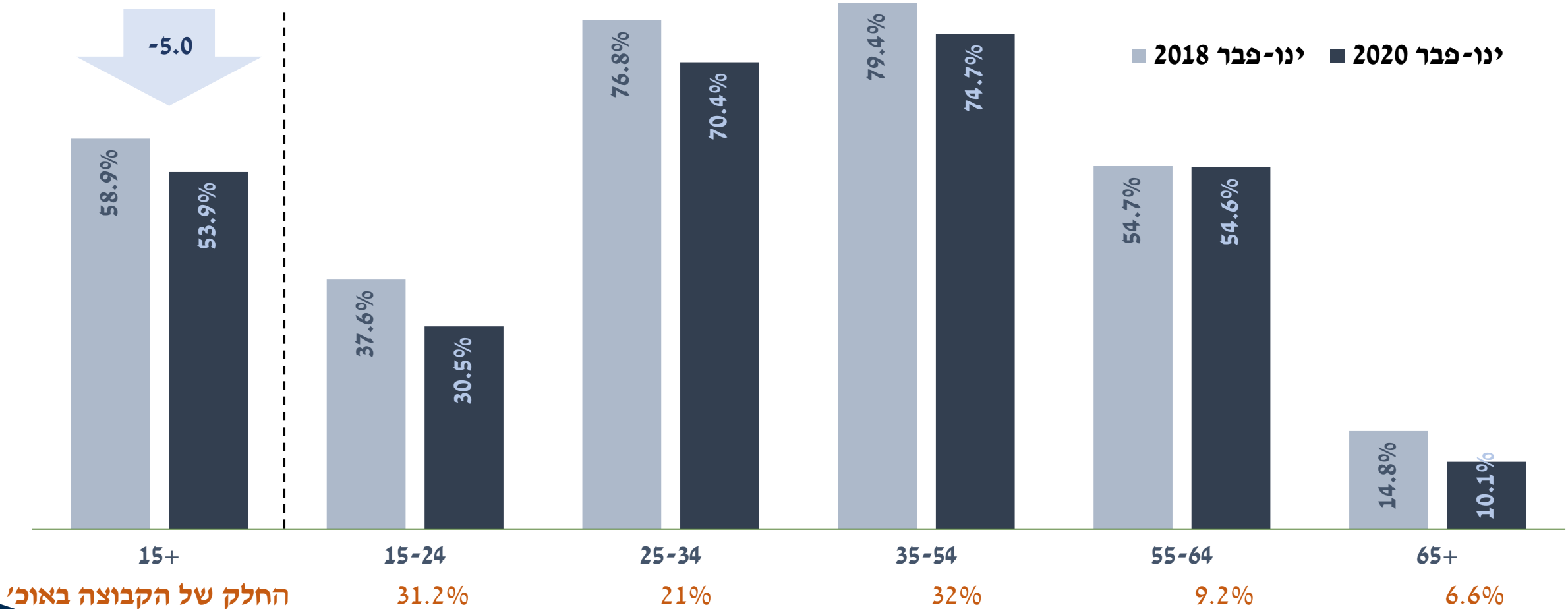
שיעור התעסוקה של גברים, גילי 15 ומעלה לפי קבוצות אוכלוסייה, שנים 2001-2018



מקור: עיבודים לנתוני למ"ס

מתחילת 2018 לתחילת 2020 נרשמה ירידה של 5 נקודות האחוז ירידה משמעותית יותר בקרב הצעירים

שיעור התעסוקה של הגברים הערבים לפי קבוצת גיל, גילאי 15 ומעלה

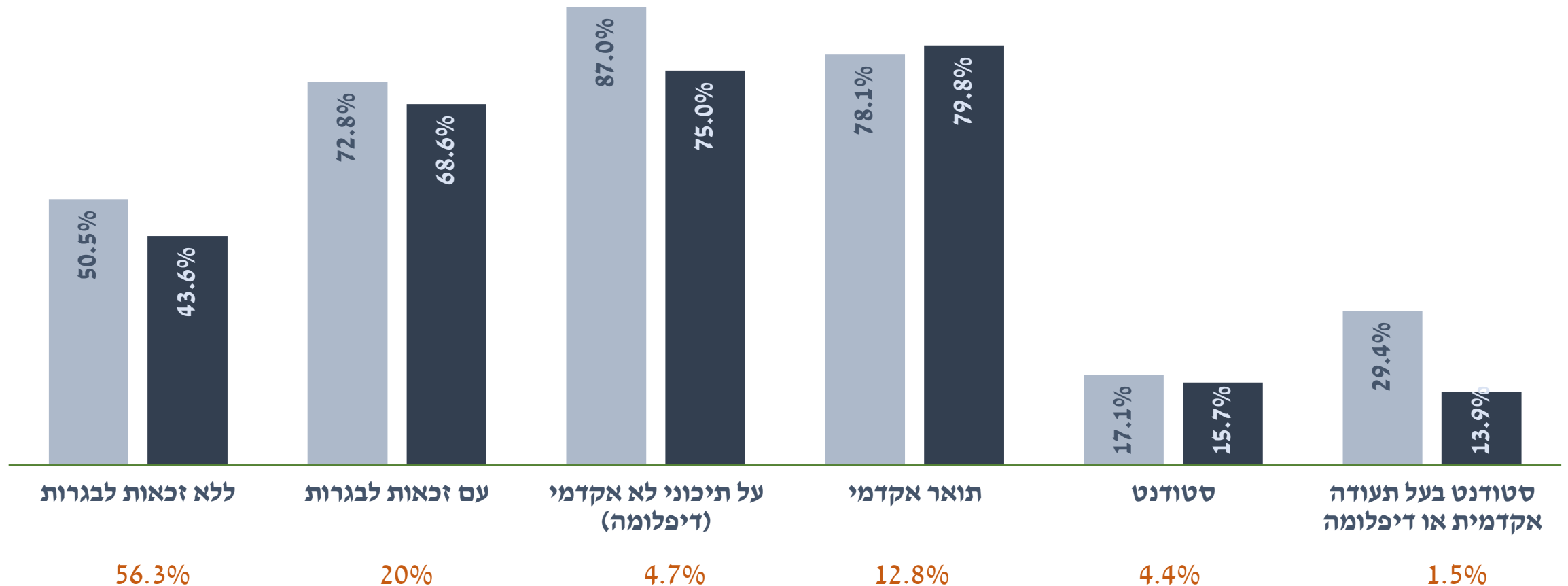


מקור: למ"ס, עיבודים לנתוני סקר כוח אדם

לא הייתה ירידה בקרב האקדמאים

שיעור התעסוקה של הגברים הערבים לפי רמת השכלה, בני 15 ומעלה

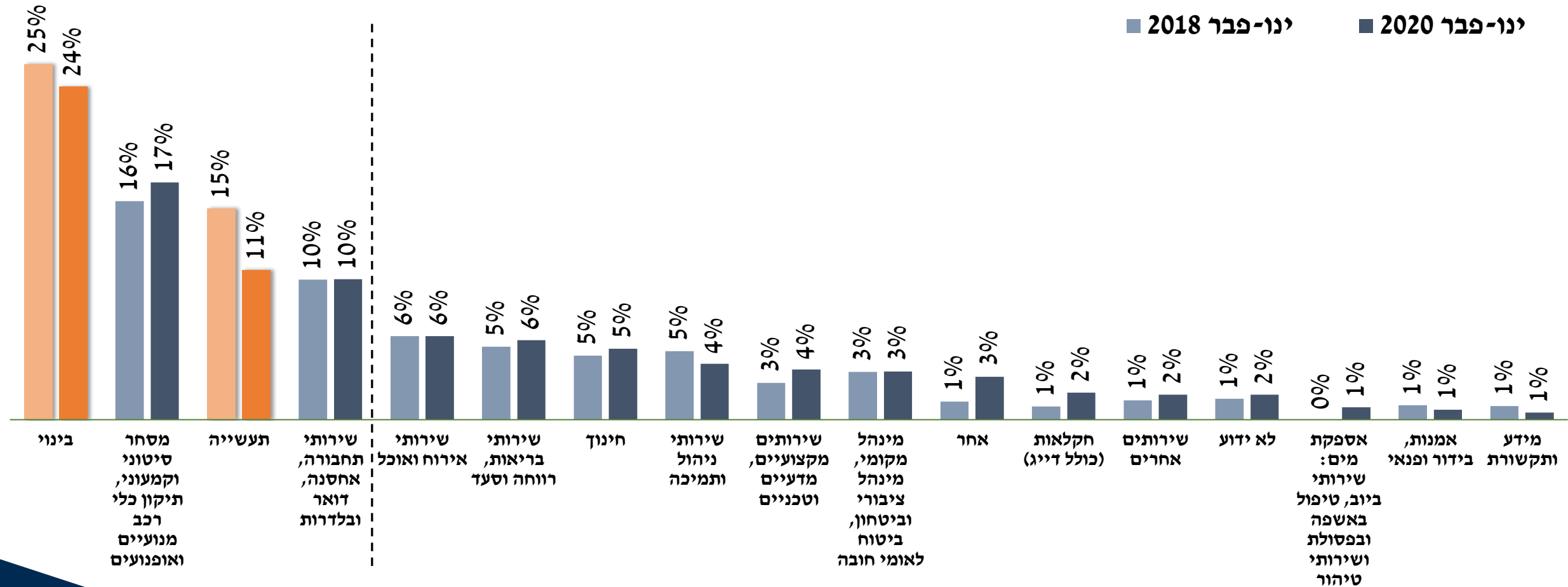
■ ינו-פבר 2020 ■ ינו-פבר 2018



מקור: למ"ס, עיבודים לנתוני סקר כוח אדם

כ-62% מהגברים הערבים בתחילת 2020 עבדו בארבעה ענפים עיקריים

התפלגות המועסקים הערבים לפי ענף כלכלי*, גברים בני 15+

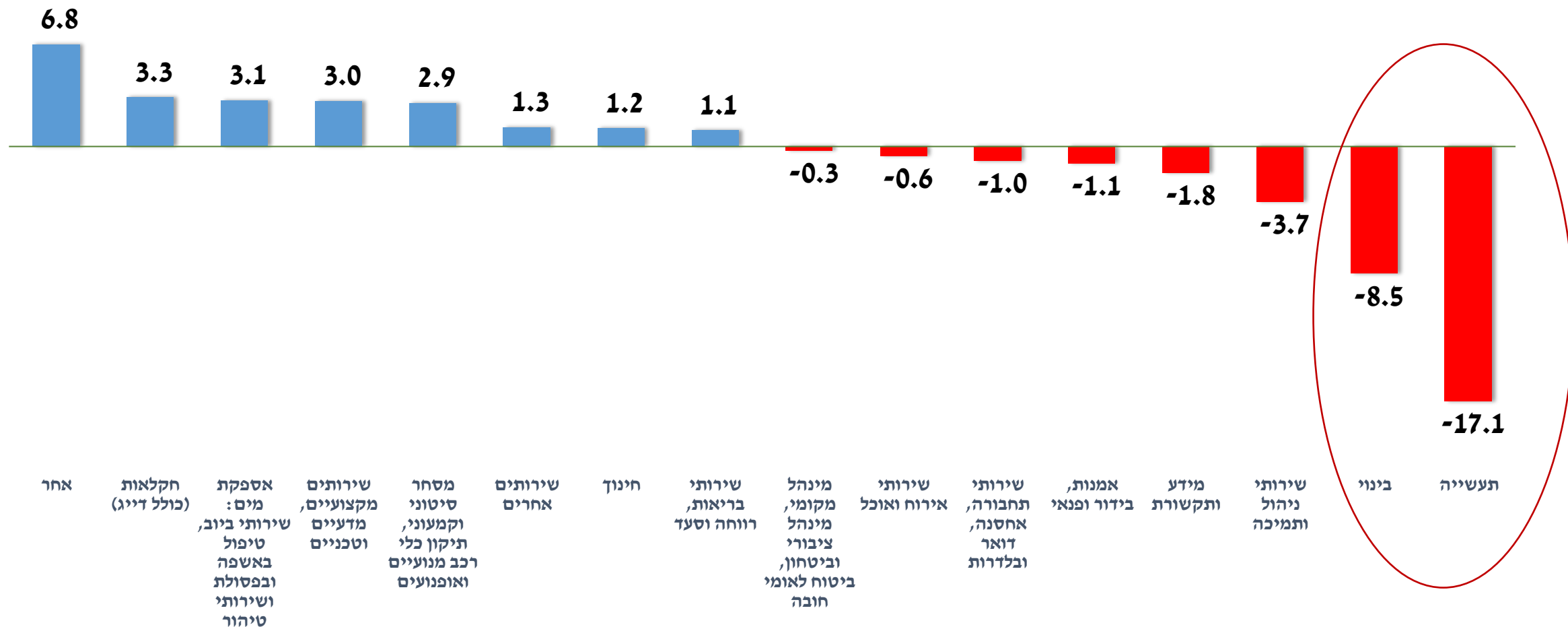


מקור: למ"ס, עיבודים לנתוני סקר כוח אדם

* מספר המועסקים הערבים (גברים) בכל ענף סך המועסקים הערבים (גברים) בכלל הענפים

שניים מהם אחראים על מרבית הירידה בתעסוקה: תעשייה ובינוי למעלה מ-25 אלף מועסקים נפלטו מענפים אלה

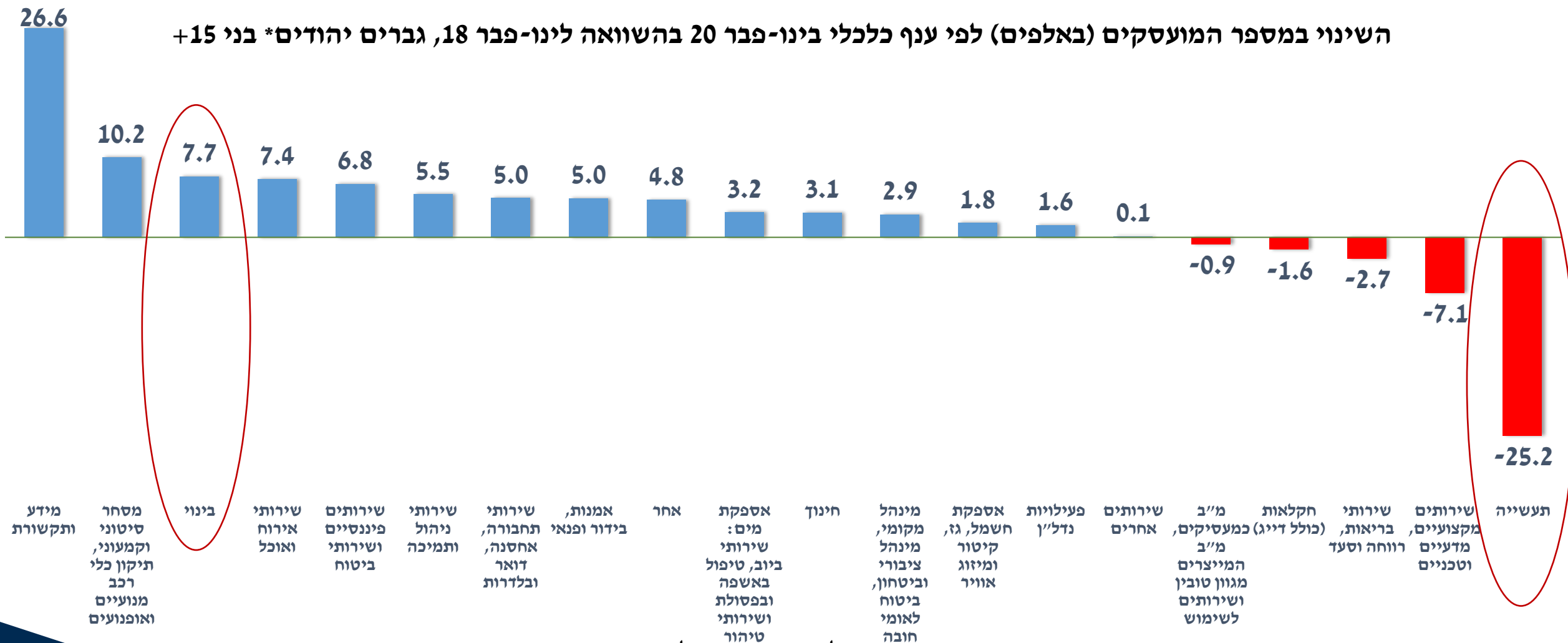
השינוי במספר המועסקים (באלפים) לפי ענף כלכלי, גברים ערבים בני 15+



מקור: למ"ס, עיבודים לנתוני סקר כוח אדם

גם בקרב גברים יהודים נרשמה ירידה בתעסוקה בענף התעשייה אך לא בענף הבינוי

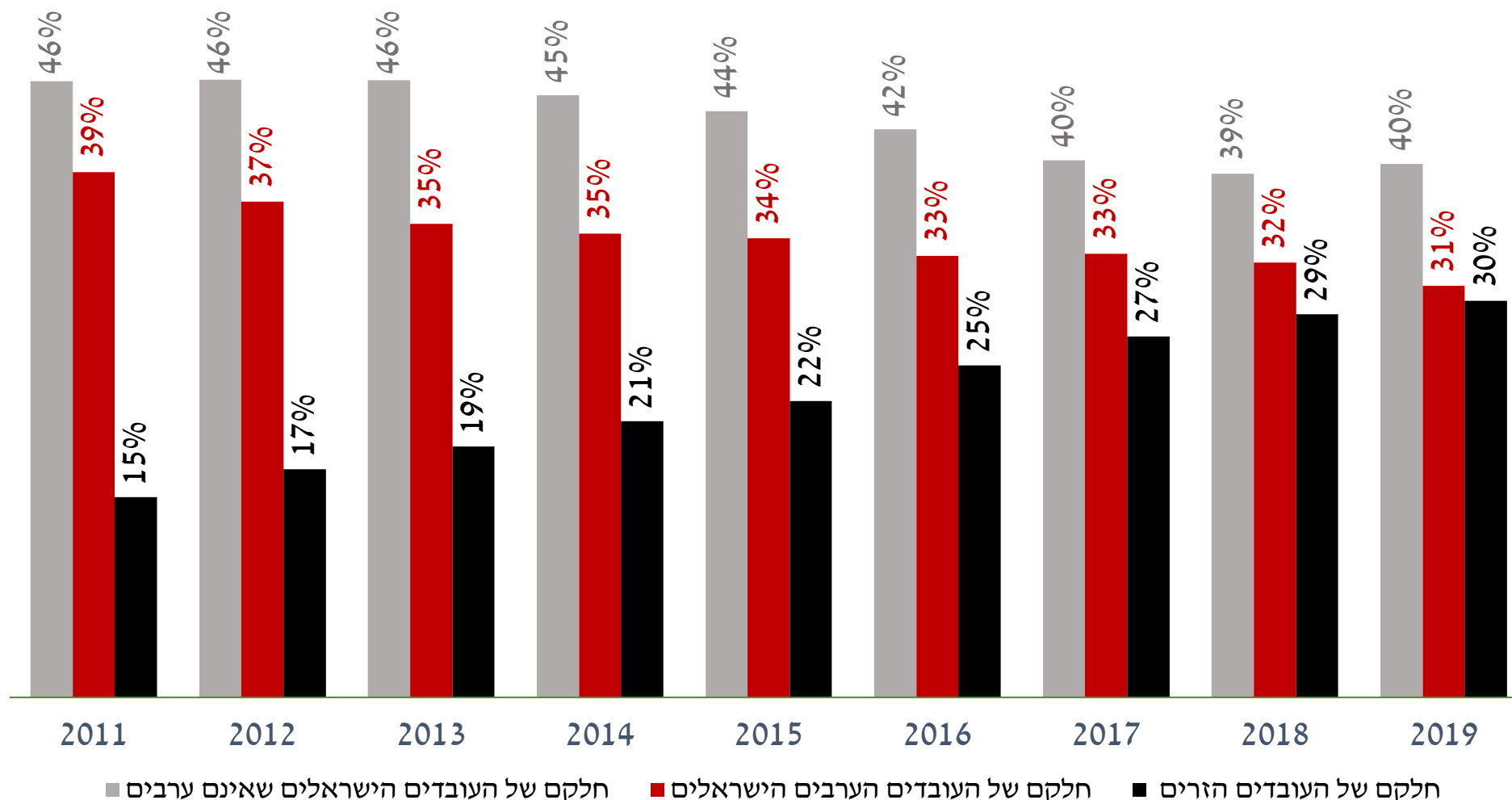
השינוי במספר המועסקים (באלפים) לפי ענף כלכלי בינו-פבר 20 בהשוואה לינו-פבר 18, גברים יהודים* בני 15+



מקור: למ"ס, עיבודים לנתוני סקר כוח אדם
*יהודים כולל חרדים

עובדים זרים דוחקים החוצה עובדים ישראלים בענף הבינוי (?)

שיעור העובדים הישראלים, ערבים ושאונים ערבים לעומת זרים בענף הבינוי, שנים 2011-2019



בעשור האחרון חלקם של העובדים הישראלים ירד בעוד חלקם של העובדים הזרים הוכפל

מקור: נתוני למ"ס

מסקנות

❖ חשיבות רבה להמשך ההשקעה בהון האנושי של הגברים הערבים

❖ שיעורי תעסוקה גבוהים יותר

❖ שיפור פריון העבודה

❖ גמישות תעסוקתית מבחינת ענפי הכלכלה

❖ בחינת השפעת העובדים הזרים בענף הבינוי על התעסוקה המקומית

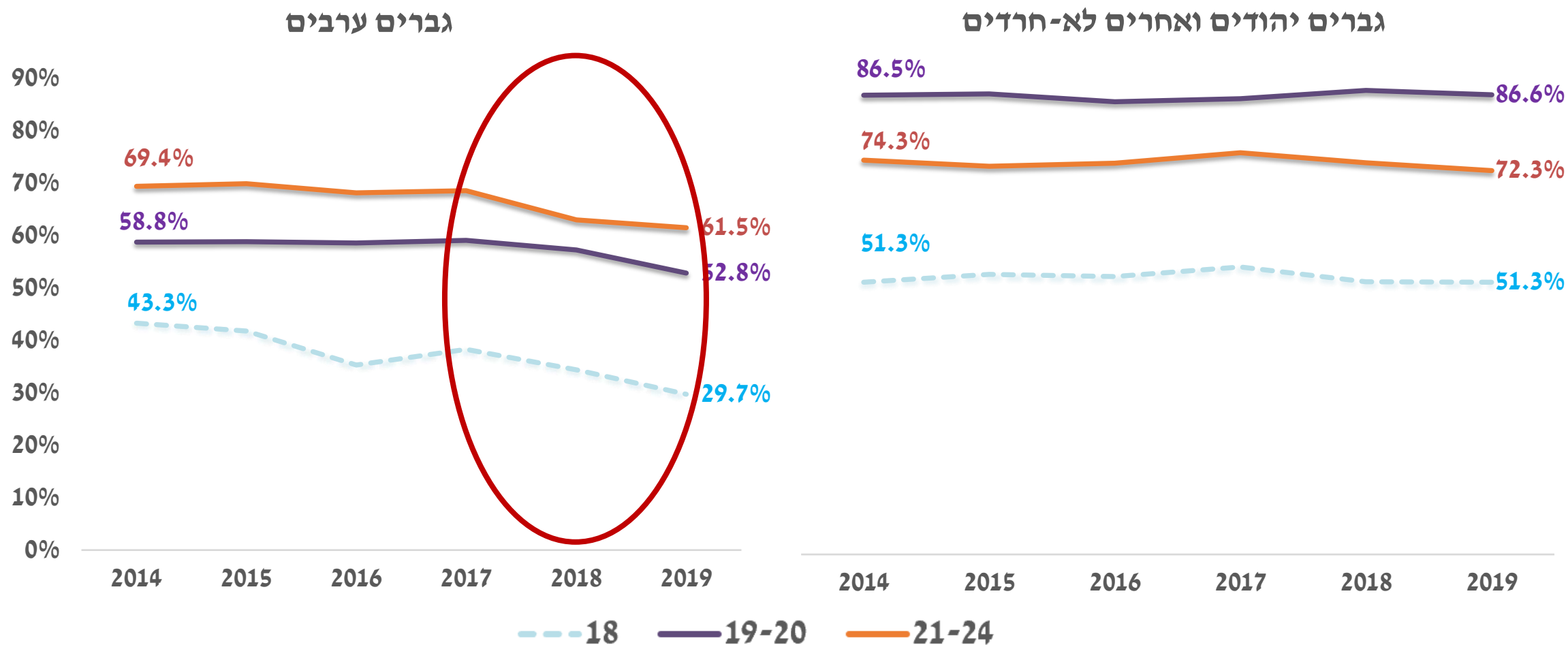
מאפייני הירידה בתעסוקת הגברים הערבים בגילים 18-24 בין השנים 2014-2018

תוצאות מחקר משותף למכון אהרן, זרוע העבודה ומשרד ראש הממשלה

מקור הנתונים: עיבודי החוקרים לסקרי כח אדם של הלמ"ס בחדר המחקר

האצה בירידה בתעסוקה בשנים 2018 ו-2019

גברים, שיעורי תעסוקה לפי גיל, שנים 2014-2019



משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל



משרד האוצר
Ministry of Finance



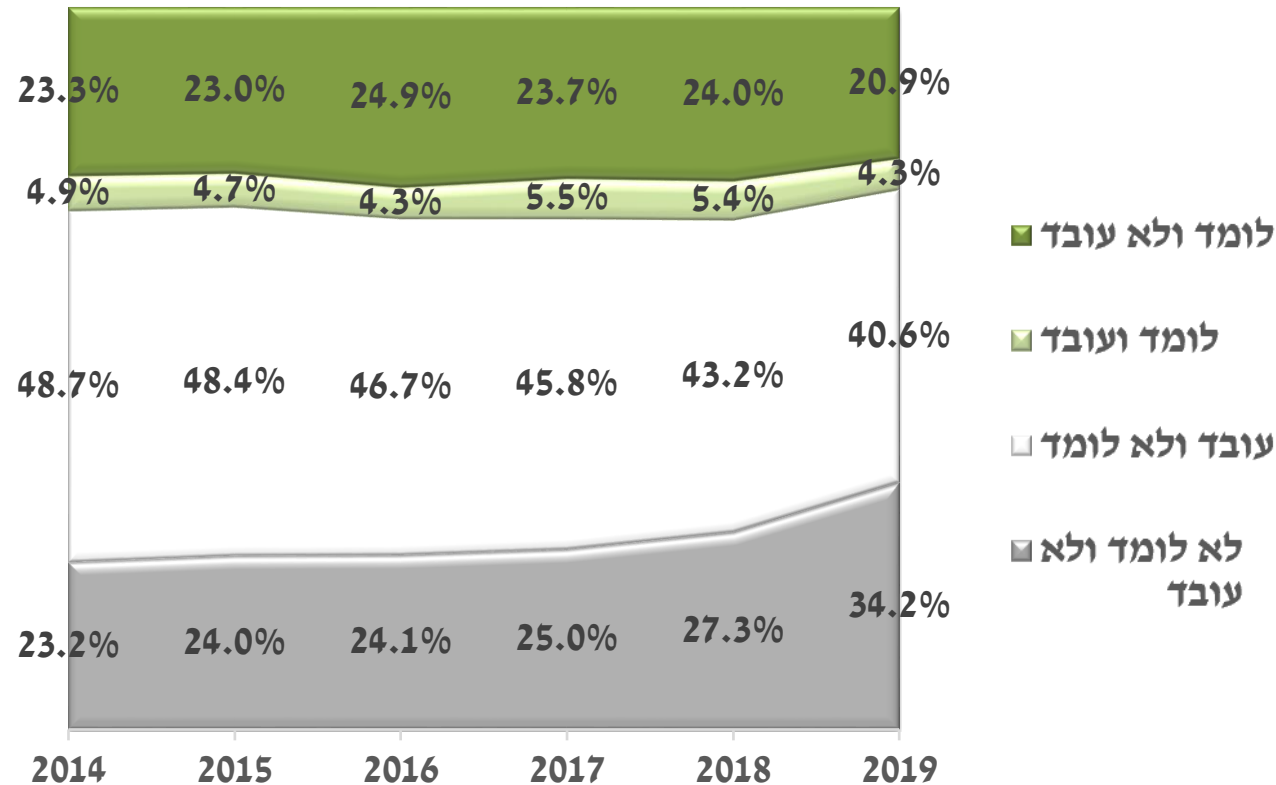
אגף
הכלכלן הראשי



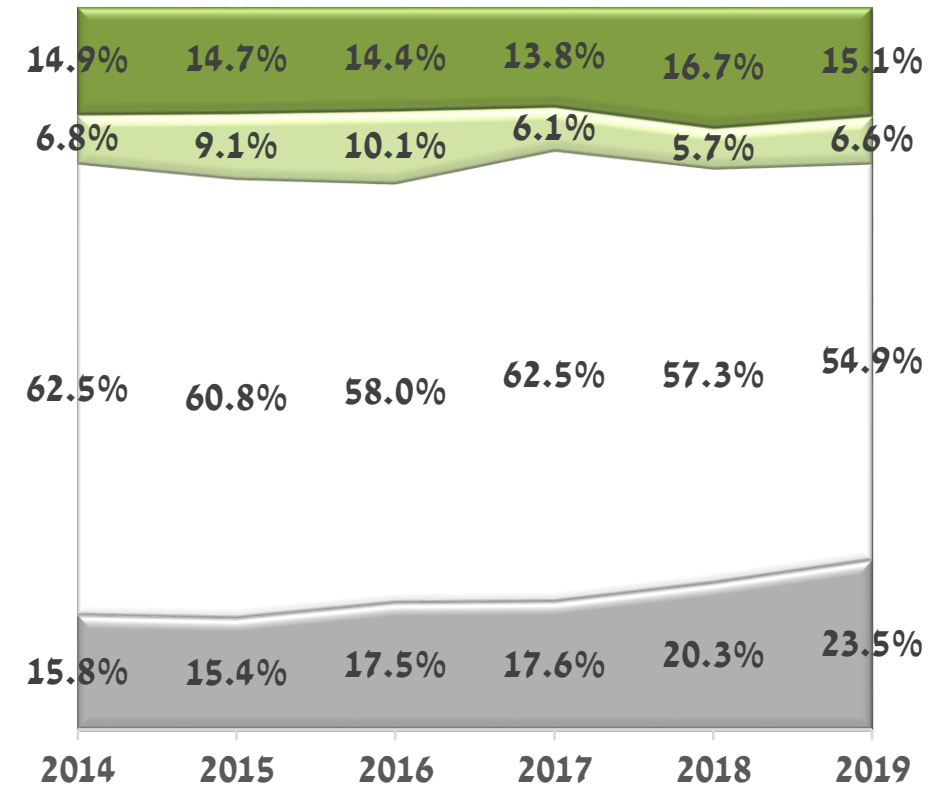
הירידה בתעסוקה תורגמה לעליה דרמטית בשיעור חסרי המעש

פילוח גברים ערבים צעירים לפי עבודה ולימודים, לפי קבוצות גיל, 2014-2019

ערבים 18-20



ערבים 21-24



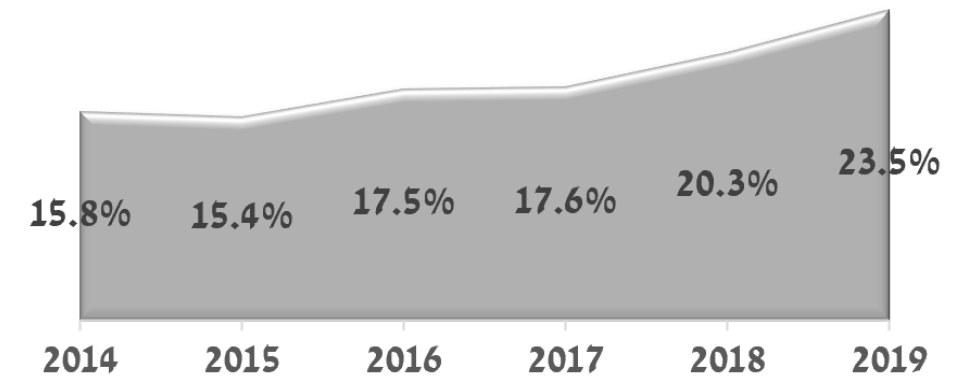
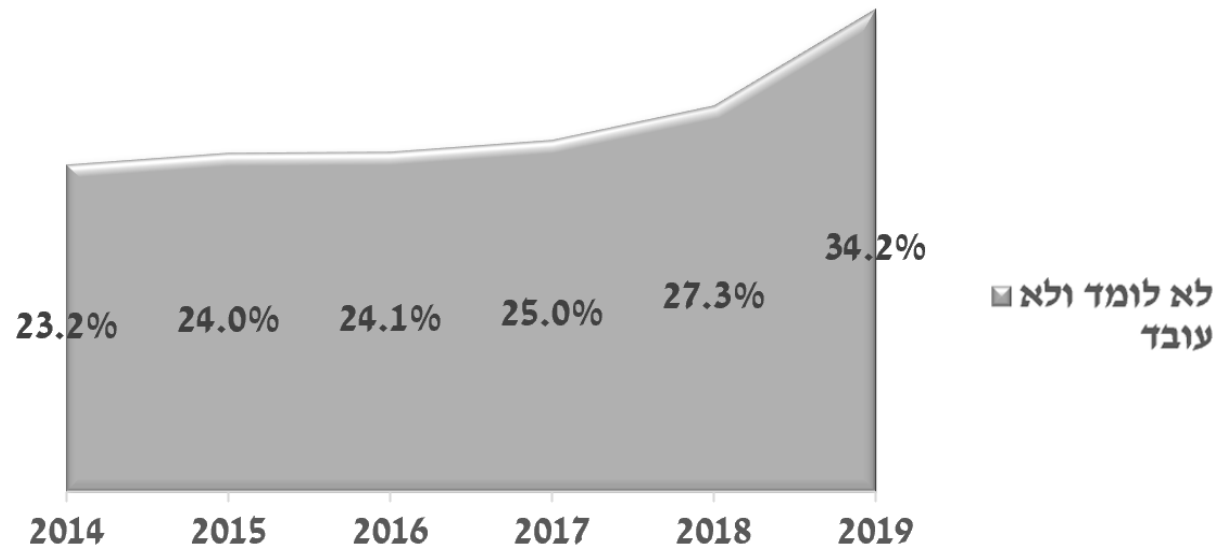
ברבעון האחרון של 2019 שיעורי חסרי המעש הגיעו ל-41% בקרב בני 18-20 ול-29% בקרב בני 21-24

נפלח את המאפיינים של חסרי המעש

שיעור חסרי המעש בקרב גברים ערבים צעירים, לפי קבוצות גיל, 2014-2019

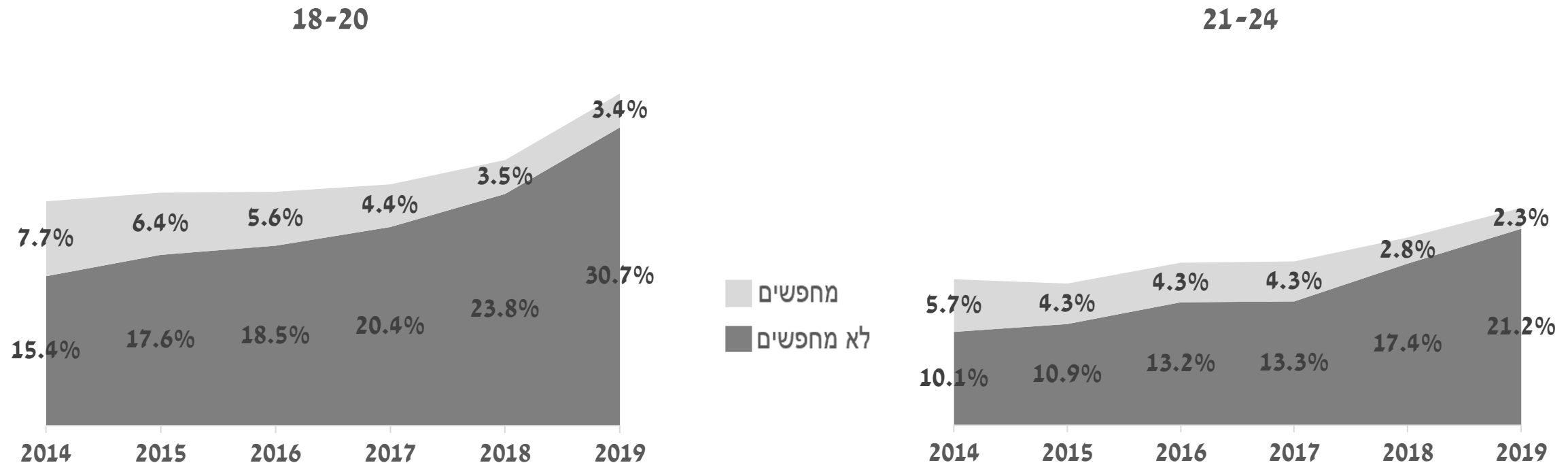
ערבים 18-20

ערבים 21-24



חסרי המעש לא מחפשים עבודה

פילוח חסרי המעש הערבים לפי חיפוש עבודה*, 2014-2019



* בחודש שקדם לסקר

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל



משרד האוצר
Ministry of Finance



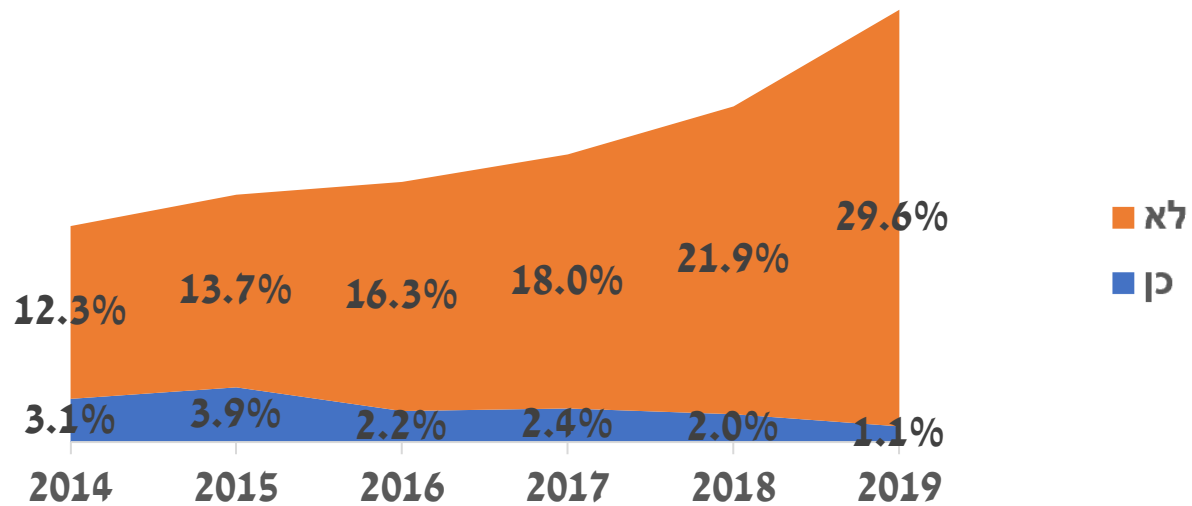
אגף
הכלכלן הראשי



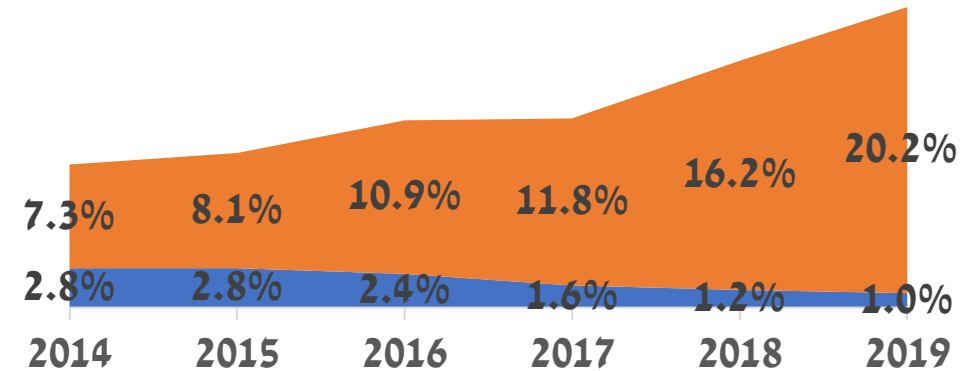
וגם לא מעוניינים לעבוד

התשובה לשאלה "האם אתה מעוניין לעבוד עכשיו בעבודה המתאימה לך" בקרב חסרי מעש שאינם בכח העבודה (החלק האפור הכהה בשקף הקודם)

18-20

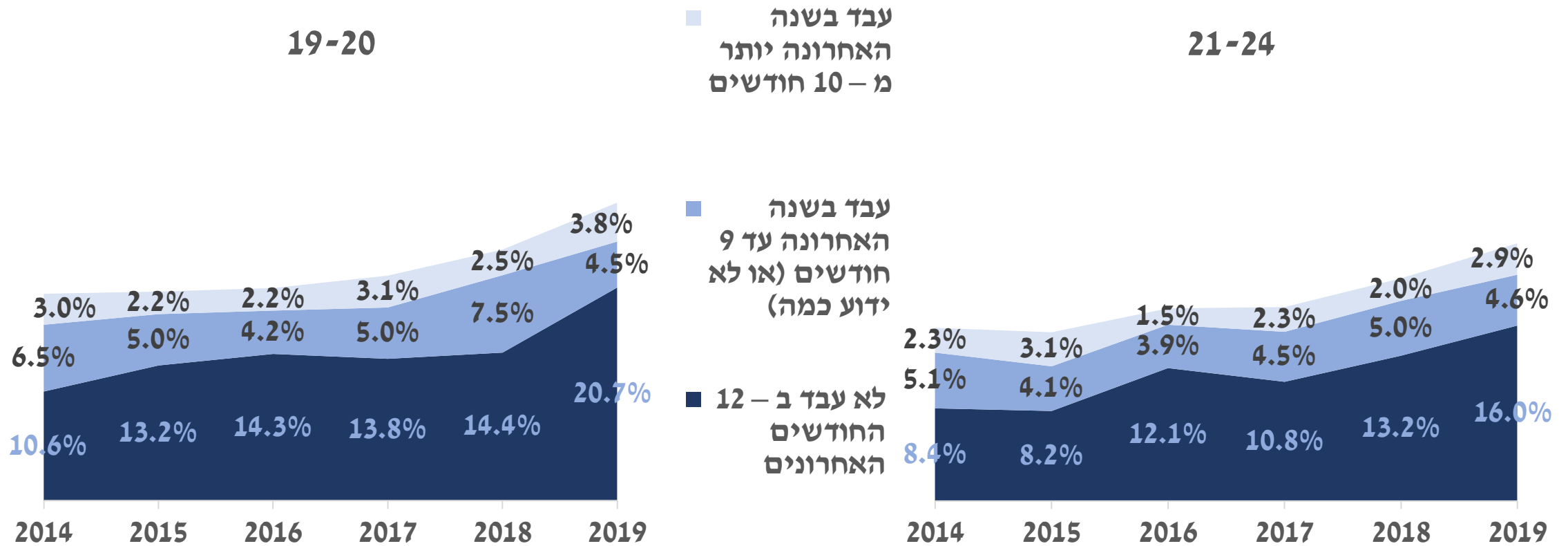


21-24



כמו כן, חוסר המעש הוא כרוני

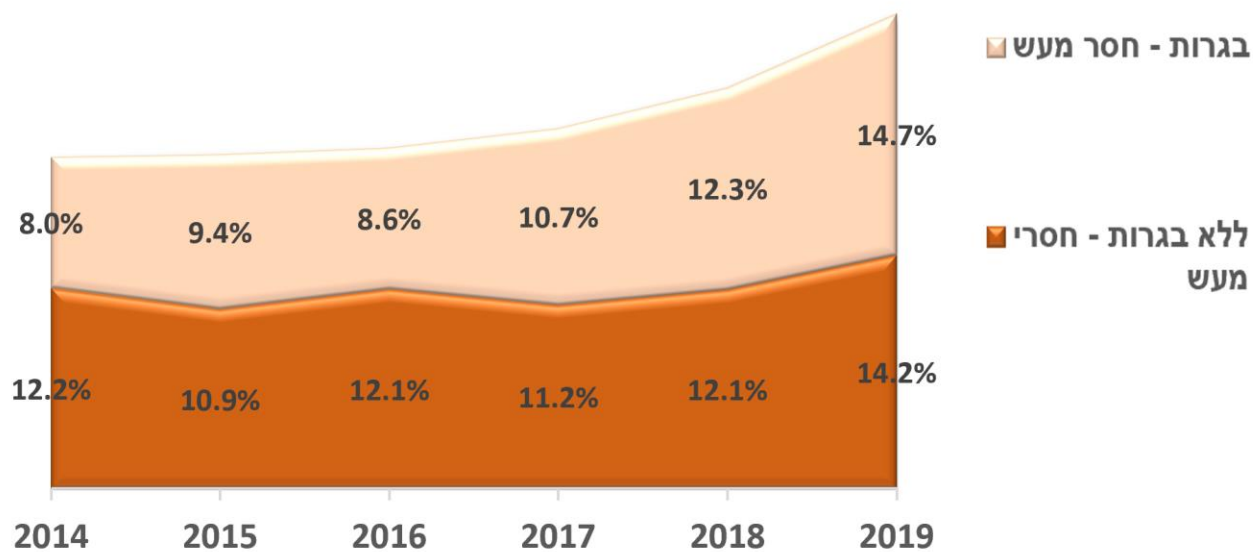
תכונות כוח העבודה השנתי של גברים ערבים חסרי מעש



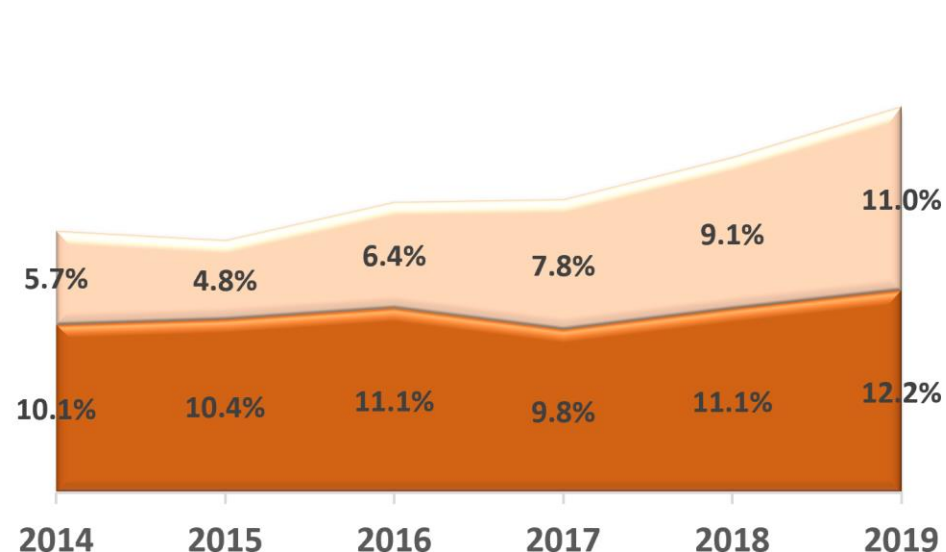
העליה בזכאות לבגרות לא מנעה את העלייה בחוסר המעש

לימודים ועבודה והתעודה הגבוהה ביותר, גברים ערבים לפי קבוצות גיל, 2012-2019

19-20



21-24



המלצות מכון אהרן לשילוב איכותי של האוכלוסייה הערבית בתעסוקה

מדיניות לתעסוקה איכותית ורב תחומית המותאמת לחברה הערבית על פי הביקושים במשק

גוף ממשלתי אחד המתכלל ומלווה תכנית הכוללת 3 שלבים, המטרה:

התאמת הביקושים של המעסיקים להיצע העובדים הפוטנציאליים תוך השלמת הכישורים והמיומנויות



✓ הגדרת יעדים מדידים ומעקב אחר העמידה ביעדים

✓ ההתערבות צריכה להתחיל בשלב התיכון

אבחון והכוונה

אבחון יכולות, פוטנציאל והעדפות

- מיפוי האפשרויות באקדמיה, בהכשרות ובשוק העבודה
- במערכת החינוך- כבר בשלב החטיבה ולקראת התיכון

ייעוץ והכוונה להשכלה גבוהה או טכנולוגית, להכשרה ו/או לתעסוקה בתחום רלוונטי

- במערכת החינוך- ייעוץ בבחירת מסלול לימודים בתיכון ובהמשך אפשרות גם ל-gap year

הצורך באבחון מתקדם והכוונה משמעותי יותר בחברה הערבית:

- ❖ מגיעים מחברה חלשה יותר, פחות משכילה, מערכת חינוך פורמלית ובלתי פורמלית חלשות יותר
- ❖ לא עוברים את האבחון וההכוונה לקראת ובמהלך השירות הצבאי
- ❖ משתלבים בהשכלה ובתעסוקה בגיל מוקדם ללא אינפורמציה וללא הבשלות הנדרשים

הכשרה והשלמת מיומנויות

- ✓ השכלה טכנולוגית (טכנאים והנדסאים) - כולל במהלך התיכון
- ✓ הכשרות מקצועיות - הרחבת היקף המשתתפים באופן משמעותי במקביל ליישום הרפורמה על פי מתווה וועדת התעסוקה 2030 :
 - בהתאם לביקושים בתנאי השוק הנוכחיים, ותשואה מעל 6%
 - הכשרות on-the-job בשילוב לימודים
 - שיתוף מעסיקים בבניית תכניות הלימוד ובהתמחויות
- ✓ חלק יופנו להשכלה גבוהה
- ✓ השלמת כישורים ומיומנויות - בעיקר עברית ואוריינות דיגיטלית - כולל כבר במהלך התיכון
- ✓ כישורים רכים אחרים - כתיבת קורות חיים, הכנה לראיונות, עבודה בצוות וכו' - כולל בתיכון

השמה

- ✓ השקעה בבניית מערך קשרי מעסיקים
- ✓ כתובת אחת לכלל המעסיקים במשק, קטנים וגדולים
- ✓ איסוף מידע שוטף ומיפוי צרכים ארצי לפי אזורים
- ✓ סבסוד ההתאמה (matching) והורדת עלות האינפורמציה משני הצדדים- מידע לעובדים ולמובטלים על הביקושים ומידע למעסיקים על כישורי העובדים

תודה!